

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
Факультет філософії та суспільствознавства**

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 40

**Збірник наукових статей з актуальних проблем
філософії, культурології, історії, психології та педагогіки**

Вінниця
«ТВОРИ»
2021

УДК 159.9+1+37+93](063)
ББК 88я431+87я431+74я431+63я431
Г94

*Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету філософії та суспільствознавства
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 12 від 16.06.2021 р.)*

Редакційна колегія:

Герчанівська П.Е. – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології та інформаційних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Глушко Т.П. – доктор філософських наук, професор кафедри філософії факультету філософії та суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків
Дичковський С.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Інституту практичної культурології та арт-менеджменту Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Долинська Л.В. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології факультету філософії та суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова, заслужений працівник освіти України
Дробот І.І. – доктор історичних наук, професор, декан факультету філософії та суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова, заслужений діяч науки і техніки України
Морозов І.В. – доктор культурології, професор кафедри менеджмента соціокультурної діяльності Білоруського державного університету культури і мистецтв
Меднікова Г.С. – доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософської антропології НПУ імені М.П. Драгоманова
Можейко М.О. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та методології гуманітарних наук Білоруського державного університету культури і мистецтв
Політевич О.Е. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційних ресурсів і комунікацій Білоруського державного університету культури і мистецтв
Прихолько Ю.О. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки та психології НПУ імені М.П. Драгоманова
Синьов В.М. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, почесний декан факультету спеціальної та інклюзивної освіти НПУ імені М.П. Драгоманова, президент Асоціації корекційних педагогів України
Череповський М. – голова Студентського наукового товариства факультету філософії та суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова, студент
Stepaniuk Joanna – Doktor nauk społecznych, Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach, Uniwersytet Warszawski

У збірнику подано наукові статті за матеріалами ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія та практика» (11 червня 2021 р.), яка відбулась з використанням сервіса відеоконференцій ZOOM.

У працях аспірантів, студентів та молодих вчених з України, Польщі та Білорусі висвітлено актуальні теоретичні та прикладні проблеми психології, філософії, культурології, історії, педагогіки, а також представлено міждисциплінарні пошуки та здобутки.

Рецензенти:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету
Розова Т.В. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури Одеського національного політехнічного університету

Упорядники:

Русаків С.С. – кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та філософської антропології НПУ імені М.П. Драгоманова
Можгін Віктор – міжфакультетські кандидатські культурологічні студії, Факультет міжнародних і політичних досліджень, Ягеллонський університет в Кракові

За точність викладених фактів та коректність цитування відповідальність несе автор

Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 40. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021. – 160 с.

ISBN 978-966-949-882-3

УДК 159.9+1+37+93](063)
ББК 88я431+87я431+74я431+63я431

© Автори статей, 2021
© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2021
© Видавництво «ТВОРИ», 2021

ISBN 978-966-949-882-3

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
M.P. DRAHOMANOV NATIONAL UNIVERSITY OF PEDAGOGY
Faculty of Philosophy and Social Science

HUMANITARIAN CORPUS

Issue 40

**Collection of scientific articles on contemporary problems of
philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history**

Vinnytsia
«TVORY»
2021

Conference proceedings was approved for publication by the Academic Council of the Faculty of Philosophy and Social Sciences of National Pedagogical Drahomanov University on June 16, 2021, protocol № 12

Members of Scientific Board:

P.E. Herchanivska, Doctor of Sciences in Cultural Studies, Professor, Chair of the Department of Cultural Studies and Information Communications of National Academy of Culture and Arts Management
T.P. Hlushko, Doctor of Sciences in Philosophy, Assistant Dean of the Faculty of Philosophy and Social Science of National Pedagogical Drahomanov University of Pedagogy for Academic Matters and International Relations
S.I. Dychkovsky, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Director of the Institute of Practical Cultural Studies and Art Management of the National Academy of Government Managerial Staff of Culture and Arts
I.I. Drobot, Doctor of Sciences in History, Professor, Dean of the Faculty of Philosophy and Social Science of National Pedagogical Drahomanov University, Meritorious Worker of Science and Engineering of Ukraine
L.V. Dolynska, PhD in Psychology, Professor, Chair of the Psychology Department of Philosophy and Social Science of National Pedagogical Drahomanov University, Meritorious Worker of Education of Ukraine
I.V. Morozov, Doctor of Cultural Studies, Professor at the Department of Management of Sociocultural Activities of Belarusian State University of Culture and Arts
H.S. Mednikova, Doctor of Sciences in Philosophy, Professor at the Department of Cultural Studies of Philosophy and Social Science of M.P. Drahomanov National University of Pedagogy
M.A. Mozheiko, Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Chair of the Department of Philosophy and Methodology of Humanities of the Belarusian State University of Culture and Arts
A.E. Palitsevich, PhD in Pedagogy, senior lecturer of the Department of the theory and history of information-document communication of Belarusian State University of Culture and Arts
Y.O. Prykhodko, Doctor of Sciences in Psychology, Professor at the Department of Psychology and Pedagogy of the Faculty of Pedagogy and Psychology of National Pedagogical Drahomanov University, Academician of the Academy of Sciences of the Higher School of Ukraine
V.M. Syniov, Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor, full member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, honorary Dean of the Faculty of special and inclusive education of National Pedagogical Drahomanov University, President of the Association of Correctional Pedagogues of Ukraine
M. Cherepovsky, Chairman of the Student scientific society, Faculty of Philosophy and Social Science of National Pedagogical Drahomanov University, student
Stepaniuk Joanna – Doktor nauk społecznych, Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach, Uniwersytet Warszawski

This collection features scientific articles based on materials of the IX International scientific conference “Scientific research: current research, theory and practice” (June 11, 2021), on the basis the ZOOM video conferencing service. Works by undergraduate and postgraduate students and young scientists from Ukraine and Poland address contemporary theoretical and applied problems of psychology, philosophy, cultural studies, history and pedagogy, and present interdisciplinary research and findings.

Reviewers:

Vytkaľov S.V., Doctor of Sciences in Cultural Studies, professor of the Department of Cultural Studies and Museology of the Rivne State University of the Humanities
Rozova T.V., Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Chair of the Cultural Studies, art history and philosophy of culture Department of the Odessa National Polytechnic University

Compiled by:

Rusakov Serhii, PhD in Philosophy, Associate Professor at the Department of Cultural Studies and philosophical anthropology of National Pedagogical Drahomanov University
Możgin Wiktor, mgr, Wydziałowe Kulturoznawcze Studia Doktoranckie, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

The author is responsible for the accuracy of the facts and correctness of citation.

Humanistic Corpus: [collection of scientific articles on contemporary problems of philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history] – Issue 40 – Vinnytsia: TVORY, 2021. – 160 p.
ISBN 978-966-949-882-3

ISBN 978-966-949-882-3

© Article authors, 2021
© National Pedagogical Drahomanov University, 2021
© TVORY, 2021

СТИЛЬ ЖИТТЯ ЯК СПОСІБ САМОВИРАЖЕННЯ І САМОБУДУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Меднікова Галина Сергіївна

*доктор філософських наук, професор, професор кафедри
культурології та філософської антропології
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова*

*Ключові слова: індивідуальний стиль життя, самобудування особистості,
самовираження, ідентифікація.*

Поняття “стиль життя” більш характерне для індивідуалістичних культур, у традиційних культурах частіше використовується поняття “спосіб життя”. У формуванні останнього переважають національні, історичні, культурні стереотипи у ритмі життя, організації дозвілля, отриманні інформації тощо, що сприяє комфортному існуванню людини у суспільстві. Вона не формує свій спосіб життя, а приєднується вже до наявного, іноді трохи індивідуалізує культурні практики в залежності від освіти, професії.

Поняття “стиль життя” відрізняється, на наш погляд, від поняття “стиль поведінки”, яке використовують у теорії ідентифікації, коли підлітки, наприклад, копіюють своїх кумирів протягом певного часу. Тобто людина обирає і копіює те, що вже існує у суспільстві. Комерціалізація споживчого суспільства надає багато зразків для наслідування. Пошук власного стилю життя як практичного завдання відбувається з опорою на власний досвід, смаки, потреби, бажання зрозуміти найбільш глибинне в собі. Створення власного стилю життя усвідомлюється індивідом як чинник свободи, власної незалежності, можливість бути самим собою. Зміна стилю життя – це практика шляху самопізнання. Стиль життя розкриває індивідуальність людини.

Цілісність суб’єкта в сучасності формується ним самим: виходячи за межі етнічної культури, субкультури, в якій народився і виріс, він обирає зі світової культури те, що йому до вподоби. Це не еkleктичний набір культурних практик, а те, що організоване фактично екзистенцією людини. Цілісність світу формується через цілісність особистості.

Сучасне життя переживається як плюральна, децентрована цілісність, і життєвий стиль індивіда може стати атрактором, що самоорганізовує суспільство в сталу систему, де кожна точка визначається тільки через віднесеність з хаотичним потоком взаємодій. У такому розумінні «життєвий стиль» стає одним з основних засобів самоідентифікації та самоконструювання власного «я», де важлива відповідальність за свої вчинки, за самих себе, за своє життя.

Індивідуальність життєвого стилю у сучасному суспільстві стало цінністю, тому що тільки індивідуальне існує як невиводиме, неопосередковане, тільки воно володіє власним голосом і відповідальністю перед Іншим. Створення власного «життєвого стилю» фактично стає тим механізмом через який можна аналізувати екзистенцію буття людини.

Суб’єкт сучасної культури – суб’єкт практичного життя, який має

лабільну психіку, високу життєву адаптованість, сприйнятливість до Іншого, до багатоманітності загалом. Органічне середовище такого суб'єкта повсякденне життя і комунікація. Саме на повсякденний простір буття направлені зусилля практичного суб'єкта, починаючи з устрою власного житла, адже невелику орендовану квартиру він прагне за допомогою дизайну перетворити на неповторний простір, який з одного боку втілює його індивідуальність, а з іншого впливає на оформлення власного життєвого стилю. Сьогодні сакралізується за допомогою архітектури, історії, культури й простір міста, в якому перебуває людина. Неповторність малих міст обґрунтовується природними ландшафтами. Тобто, у формуванні власного життєвого стилю важливу роль грає естетизація повсякденності.

Проблема естетизації повсякденності перестає сьогодні бути тільки естетичною, а виводить естетику до сфери гуманітарного знання, яке прагне формулювати моделі реальності, що фіксують смисложиттєві цінності, визначають мотиви культурної поведінки, різні форми активності людини, стилі мислення. Естетизація повсякденності – це спосіб створення надійного місця, що відмежоване від конфліктності, непередбаченості, некомфортності великого світу і водночас це вихід за межі повсякденності, прорив у це велике буття.

Зараз ми всі відчуваємо прискорення часу, і власний стиль життя надає можливість відчути трансцендентне, сакральне в механічному колі повсякденних повторень. Моє повсякденне буття й є сам смисл життя.

Нагальна потреба втілити свої світовідчуття і досвід, які складаються з взаємовідносин з Іншими, мандрівок, вибору обставин, любові і нелюбові, розв'язання конкретних проблем, прочитаних книг. Прагнення змінити стиль життя може розглядатися індивідом не тільки як досягнення незалежності від власної культури, оточуючих, але й як досягнення свободи від трансгресії нормованості суспільства, вихід на новий рівень буття. Це можливість експерименту на собі, який іноді може завести у тупик. Зараз серед молоді поширюється Інтернет-стиль життя.

Отже, нині не культура задає стиль життя, а стиль життя особистості задає стиль культури, тому так важливе дослідження проблеми стилю життя через нові культурні практики повсякдення. Ми наповнюємо життя собою, а значить творимо його. Людина цінна своїм особистісним началом, пафосом затвердження особистісного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балл, Георгій. Концепція самоактуалізації особистості в гуманістичній психології / Г.Балл // Психологія і суспільство: український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис. – 2017. – С.16-32.
2. Грищенко О. Содержание понятия “Стиль жизни личности” / Олеся Грищенко // Развитие личности. – № 4. – 2010. – С. 30-36
3. Стиль життя: панорама змін / За ред.М.О.Шульги. – К.: Інститут соціології НАН України, 2008. – 216с.